

DE OMSTÄNDIGHETER SOM LEDDE TILL GRUNDANDET AV FÖRENINGEN FÖR SKOGSKULTUR

Via seklets början saknade man ännu uppgifter över de verkliga skogstillgångarna i Finland och hyste i allmänhet den på adertonhundratalet utbredda uppfattningen att avverkningarna överskred tillväxten och att skogarna därför efter hand måste minska.

Redan skogsförordningen av år 1851 uttryckte den sedermera även på 1900-talet allmänna tanken att det bästa kännetecknet för en väl ordnad och omtänksam skogshushållning var skogssådd eller -plantering.

Skogskultur i betydelsen skogsodling blev sålunda ett lystringsord för skogsvårdens pionjärer och togs omsider till symbol för den nya föreningen för i första hand skärgårdens återbeskogande, vars grundande man ett stycke in på det nya seklet hade börjar dryfta.

Bland dem som mest ivrade för skogsodlingsverksamheten i vårt land var forstmästare *A.W. Granit*, som redan år 1891 hade funnit stubbar efter en brunnen skog i en mosse på det skoglösa Kökar i Ålands skärgård. Genom denna upptäckt föddes redan då en tanke hos forstmästare Granit, att genom sådd eller plantering på nytt skogbekläda de kala öarna.

År 1907 uppsökte forstmästare Granit tillsammans med ingenjören på Koskis bruk *Albert von Julin* hovrådet *Carl Johan Nummelin*, som år 1877 varit med om att stifta *Finska Forstföreningen* och fungerat som dess första direktionssekreterare. De två skogsvännerna dryftade med honom frågan om bildande av en förening, vars uppgift bleve att i främsta rummet befatta sig med skärgårdens besognings- och skogsvårdsfrågor. Den nya föreningen skulle vara svenskspråkig. Hovrådet Nummelin upptog välvilligt förslaget, som synbarligen motsvarade hans egna önskemål.

Fortuna räcker Skogskultur handen

När efter handlande *K.H. Renlunds* frånfälle, innehållet i hans testamente ryktesvis blivit bekant, framlade hovrådet Nummelin för herrarna von Julin och Granit sin uppfattning om att den planerade föreningen nu lämpligen kunde grundas för att möjligen komma i åtnjutande av den för dåtida förhållandena betydande summan av 100.000 mk, som Renlund för skogskulturella ändamål upptagit i sitt testamente. Enligt testamentsexekutorernas åsikt fanns det för tillfälle ingen forstlig förening i Finland som motsvarade de i testamentet ställda fordringarna.

Forstmästare Granit sammankallade nu några lämpliga personer för att dryfta de problem, som rörde sig kring bildandet av den nya föreningen. Ett stadgeförslag utarbetades och hovrådet Nummelin gav förslaget dess slutliga utformning. Paragraferna, som behandlade föreningens namn och ändamål formulerades så, att de helt överensstämde med de förutsättningar, som fordrades för att man skulle komma i åtnjutande av Renlunds donationsmedel.

Den nya föreningen, som erhöll namnet Föreningen för Skogskultur, grundades innan Renlunds testamente i sin helhet publicerades. Ordalydelsen i Renlunds testamente beträffande den ifrågavarande donationen var följande: "till Finska Forstföreningen, eller annan liknande institution för uppmuntran och premiering av skogssådd och plantering, varvid även av folkskoleelever utförda sådana bör ihåggommas, ett belopp av 100.00 mk.". Emedan Finska Forstföreningen hade av sagt sig det praktiska skogsvårdsarbetet, som förutsätts i Renlunds testamente, fyllde den inte villkorens fordringar. Föreningen för Skogskultur blev den skogsvårdsorganisation, som erhöll donationen.

Föreningen grundas

Den 15 december 1910 sammanträdde på Societetshuset i Helsingfors ett antal personer, vilka hörsammat kallelsen att vid tolvslaget infinna sig för att diskutera frågan om bildandet av en förening för främjande av skogskultur i Finland. De vid mötet närvarande personerna, vilka betraktas som Föreningens för Skogskultur stiftare, var:

Godsägare Axel Björkenheim
Lantbruksrådet K.W. Bruncrona
Friherre Albert de la Chapelle
Forstmästare K.O. Elfving
Forstmästare A.W. Granit
Bergsingenjör Albert Lindsay von Julin
Fil.mag. Jakob von Julin
Fil.dr. Harald Lindberg
Godsägare Hjalmar Oljemark
Professor Wilhelm Ramsay
Agronom Arno Reuter
Godsägare Wilhelm Sumelius

Mötet öppnades av lantbruksrådet Bruncrona istället för hovrådet Nummelin som låg svårt insjuknad, men annars hade öppnat mötet för bildandet av en skogskulturförening som i främsta rummet med sin verksamhet skulle omfatta landets vidsträckta kusttrakter. Mötet godkände stadgarna och de närvarande beslöt att bilda den ifrågavarande föreningen, som omedelbart förklarades vara konstituerad. Mötet tillsände hovrådet Carl Nummelin en adress av följande lydelse:

Sedan vi i dag bildat "Föreningen för Skogskultur" utbedja vi oss ej mindre att till Eder, Högtårade Herr Hovråd, såsom föreningens upphovsman få överbringa en vördsam hälsning, än även förmånen att kalla Eder till den unga föreningens första "Hedersledamot".

Hovrådet Nummelin var för återstoden av sin livstid bunden vid sjukbädden och avled den 7 december 1911, ett år efter det Föreningen för Skogskultur grundades.

Det första årsmötet

Föreningen kallades till dess första årsmöte på hotell Kämp i Helsingfors den 1 april 1911. I en diskussion om riktlinjerna för föreningens verksamhet uppgjordes ett program för den närmaste framtiden. Man ansåg att föreningen i alla kustsocknar skulle utse ombud att bevaka dess intressen. Ombuden skulle förmedla uppköp an kottar, föreslå områden till kultur, stå till tjänst med upplysning osv. Man föreslog att skogsägare skulle anlägga s.k. konstanta kulturytor, som skulle inhägnas för viss tid framåt.

Som ett uttryck för det stora intresse medlemmarna hyste för sin förening kan nämnas, att juris utrius`que.dr. G. Granfelt tecknade en ståtlig vinjett för medlemskortet, som trycktes i helsidesformat.

Stadgandena stadfästes av senaten

Den 8 oktober 1912 stadfästes föreningens stadgar genom en resolution, som slutade med orden: *Kejsrerliga Senaten har låtit förberörda ansökan sig föredras och finner gott till efterföljd fastställa ovanintagna förslag till stadgar för Föreningen för Skogskultur.*

Första paragrafen, som angav föreningens syften, hade följande ordalydelse: *Föreningen vars hemort är Helsingfors, har till ändamål att i de vid Bottniska och Finska viken belägna kusttrakterna samt därvarande skärgård praktiskt befrämja skogskultur, samt i mån av tillgångar utsträcka sin verksamhet även till andra delar av Finland.*

Världskriget förlamar verksamheten

År 1915 uppstod svårigheter för verksamheten genom att tillträde till skärgården avspärrades.

År 1916 drabbades skogarna vid södra kusten av de förödande kalhuggningarna, som i strategiskt syfte företogs av ledningen för den ryska krigsmakten.

År 1917 var verksamheten ytterligare förlamad och följande år 1918 avstannade den genom krigshändelserna i vårt eget land helt och hållet.

År 1919 kunde varken frö eller plantor erhållas och först 1920 sålde föreningen ånyo ett par hundra kilogram frö till jämförelsevis högt pris.

Hederspris på utställning

År 1913 deltog Föreningen för Skogskultur i en Lantbruks-, Slöjd- och Fiskeriutställning i Borgå. Utställningen väckte uppmärksamhet och föreningen tillerkändes ett hederspris.

Privata understöd och donationer

Utom de bidrag, som gavs av enskilda medlemmar donerade bolag vid olika tillfällen avsevärda belopp till föreningen. Sålunda gav Nordiska Föreningsbanken och Ekö Ångsåg A.B. vardera 5.000 mk år 1920. Då föreningen planerade grund en plantskola 1915, erbjöd sig dåvarande ordförande, Albert Lindsay von Julin att gratis upplåta jord för ändamålet. Föreningen kunde dock inte vid detta tillfälle förverkliga sina planer, emedan kulturarbetet, såsom tidigare nämnts, på grund av världskriget måste inskränkas.

Den 7 januari 1915 mottog föreningen slutligen de medel, som handlanden K.H. Renlund donerat för premiering av skogskulturer.

I november 1920 erhöll föreningen sedermera även ett donationsbrev av vicehäradshövding Jakob von Julin i vilken donatorn erbjöd sig att från Koskis rusthåll i Tenala låta utbryta och till föreningen för Skogskultur överlåta ett efter föreningens val utsett jordområde på 10 hektar, lämpligt för anläggning av "Albert von Julins plantskola".

Orostidens offer

Genom de tragiska våldsdåd, som föregick frihetskampen år 1918, förlorade Föreningen för Skogskultur följande av sin medlemmar.

Föreningens ordförande bergsingenjör *Albert Lindsay von Julin*

Godsägare *Bertel Björkenheim*

Godsförvaltare *A.W. Canth*

Lanthushållare *Hjalmar Oljemark*

Lanthushållare *Axel Sahrberg*

Forstmästare *W.G. Thomé*.

Ekenäs blir centralort

Efter ingenjör Albert Lindsay von Julins frånfälle valdes forstmästare K.O. Elfving i maj 1919 till föreningens ordförande. När en verkställande direktörstjänst i slutet av år 1920 inrättades i föreningen, erhöll forstmästare Elfving även denna post. På grund av att forstmästare Elfving samtidigt var föreståndare för Ekenäs forstskola, kom föreningens centralort att för en tid även bli Ekenäs.

Medlemmarnas antal växer

År 1911 var medlemsantalet 49 exklusive föreningens stiftare, men år 1920 hade föreningen 233 medlemmar, därav 12 stiftande, 97 ständiga och 124 årsmedlemmar. Under de första tio åren anslöt sig följande bolag som ständiga kollektivmedlemmar. Attu Aktiebolag, Fiskars Ab, Wuojoki Gods Ab, Ab Tykö Bruk och Pargas Kalkberg Ab.

Myndighetssträvanden

Vid Svenska Lantbrukssällskapens i Finland årsmöte i Vasa år 1921, dryftades för första gången på allmänt möte frågan om att göra Föreningen för Skogskultur till en skoglign institution för hela svenska Finland.

Man erhöi av Svenska Lantbrukssällskapens i Finland Förbund ett principuttalande om att Föreningen för Skogskultur skulle utvecklas till en centralinstitution för svenskfolkets i Finland skogsärenden.

Efter det sålunda officiellt beslutna samarbetet mellan lantbrukssällskapen och Föreningen för Skogskultur upphörde Finska Skogsvårdsföreningen Tapio att publicera svenskspråkig skogslitteratur och skogsupplysningsarbetet bland de svensktalande skogsägarna kom i allt större utsträckning att glida över på Föreningen för Skogskultur.

Den första sommarexkursionen

I samband med föreningens årsmöte den 1 april 1922 i Åbo arrangerade föreningen ett möte för svenskspråkiga forstmän. Programmet upptog föredrag av prof. *Erik Hägglund*, besök i Åbo Akademi och en exkursion till ekskogarna på Runsala.

I samband med årsmötet i Lovisa år 1923 besökte man Nylands Trävaruandelags såginrättning. Forstmästare E. Borenius refererade frågan om ett framställt förslag om förhöjning av tullen på pappersved och annat klenvirke. Efter diskussion beslöt mötet anmoda styrelsen att rikta en skrivelse i frågan till kommittén för privatskogsskötselns befrämjande. Detta visar att föreningen nu nått en sådan utveckling, att den ansåg sig kunna yttra sin åsikt i angelägenheter, som rörde hela landets intressen.

Årsmötet 1924 i Gamlakarleby avslutades med en exkursion i Kronoby skogar. Den sedermera mycket populära skogsexkursionen syntes sporadiskt ha förekommit på årsmötesprogrammet redan under dessa år. Man fäster sig även vid att platsen för årsmötet alternativt börjar skifta mellan Nyland, Åboland och Österbotten.

Nya hedersledamöter

År 1924 kallades verkl.statsrådet *A.F. Tigerstedt*, grudaren av "Mustila Arboretum", och chefen för Statens skogsforskningsinstitut i Sverige, professor *Gunnar Schotte* till hedersledamöter i Föreningen för Skogskultur.

Den första allmänna skogsdagen i Finland

År 1925 hölls den första allmänna skogsdagen i Finland. Den årligen upprepade tilldragelse, som senare övergått i den bekanta Skogsveckan arrangerades av Finska Forstföreningen, Finska Forstsamfundet, Privatforstmästarföreningen, Finlands Flottareförening, Finska Skogsvårdsföreningen Tapio och Föreningen för Skogskultur.

Sampo donerar

Föreningen fick år 1925 mottaga en donation om 10.000 mk av *Ömsesidiga Skogsbrandförsäkringsanstalten Sampo*.

Betydelsefull stadgeändring

På årsmötet år 1926 gällde den viktigaste frågan ett förslag till stadgeändring i vilken det bl.a. utsades, att föreningen är ett *centralförening för svenskspråkiga i Finland skogsintressen*. Ändringen registrerades ett år senare och därmed hade Föreningen för Skogskultur även formellt fått till uppgift att bevaka de svenskspråkiga skogsägarnas intressen.

Då föreningen år 1926 även erhöll sitt första statsanslag på 20.000 mk innebar det ett officiellt erkännande av att föreningens verksamhet var värdefull för skogsvårdens befrämjande i vårt land.

Särskilda händelser under år 1928

Till minne av *Konung Kristian X's* under våren avlagda besök i Finland, lät Föreningen för Skogskultur den 16 maj utplantera 2500 ekar i närheten av Raseborgs slottsruiner.

Friherre *Hjalmar Carpelan* fyllde 70 år och kallades till *hedersledamot* av Föreningen för Skogskultur

Till Floradagen fick en del folkskolor an föreningen gratis frö för skogssådder.

Finska Träförädlingsindustriernas Centralförbund överlämnade en donation på 5.000 mk till föreningen för att tilldelas det bästa skogsbruket med övervägande gran inom Finlands Svenskbygder.

Mot vidare vyer

Med år 1928 avslutades den epok, under vilken Föreningen för Skogskultur uppstått och utvecklats till en ledande organisation för svenskbygdernas skogsbruk i Finland. Riksdagen hade den 11 maj 1928 godkänt lagen om enskilda skogar och statsrådet hade i samband därmed den 13 september beslutat att Föreningen för Skogskultur skulle fungera som centralskogssällskap för Helsingfors och Vasa skogsvårdsnämnder.

Med ingången av år 1929 började Föreningen för Skogskulturs verksamhet som Centralskogssällskapet Föreningen för Skogskultur och på årsmötet i Vasa den 8 juni 1947 beslöt man att förkorta föreningens namn till Centralskogssällskapet Skogskultur r.f..

Vid årsskiftet 1968 överfördes enligt lagen om skogsnämnder centralskogssällskapets uppgifter på Centralskogsnämnden Skogskultur. Därförinnan hade det forna sällskapet ändrat sitt namn och sina stadgar och fortsätter som en fullt självständig förening under namnet Föreningen för Skogskultur r.f.